

COMMISSIE VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN

Brussel, 13.10.2003
COM(2003)599 definitief

VERSLAG VAN DE COMMISSIE AAN DE RAAD

betreffende het gebruik van de kredieten van het Gemeenschappelijk Fonds voor Tabak

(krachtens de bepalingen van artikel 13, lid 1 van Verordening (EEG) nr. 2075/92 van de Raad houdende een gemeenschappelijke ordening der markten in de sector ruwe tabak)

INHOUD

1.	Inleiding	3
2.	Huidige wetgeving met betrekking tot het gemeenschappelijk Fonds voor Tabak	3
2.1.	Acties van het Fonds	3
2.1.1.	Voorlichtingsacties over de schadelijke gevolgen van tabaksverslaving	3
2.1.2.	Omschakelingsacties	3
2.2.	Financiering van het Fonds	4
3.	Gebruik van de kredieten van het fonds.....	4
3.1.	Voorlichtingsacties betreffende de schadelijke gevolgen van tabaksverslaving	4
3.2.	Omschakelingsacties	5
3.2.1.	Algemeen kader	5
3.2.2.	Opkoop van quota van de oogst 2002	6
3.2.3.	Toewijzing van de financiële middelen van het Fonds in 2003.....	7
4.	Conclusie.....	8
	<u>BIJLAGE 1</u>	9
	<u>BIJLAGE 2</u>	10

1. INLEIDING

De Commissie is gehouden naar aanleiding van het besluit van de Raad van 25 maart 2002 (Verordening (EG) nr. 546/2002¹) tot wijziging van het toepassingsgebied van het Gemeenschappelijk Fonds voor Tabak, alsmede krachtens het bepaalde in artikel 13, lid 1 van Verordening (EEG) nr. 2075/92 van de Raad houdende een gemeenschappelijke ordening der markten in de sector ruwe tabak², vóór 31 december 2003 een verslag in te dienen over het gebruik van de kredieten van het Gemeenschappelijk Fonds voor Tabak. Het onderhavige verslag voldoet aan die eis en heeft met name betrekking op het gebruik van de kredieten van de inhouding die op de oogst van 2002 is toegepast.

De Commissie herinnert eraan dat zij een externe evaluatie heeft laten uitvoeren van het functioneren van de gemeenschappelijke ordening van de markt van ruwe tabak en dat hierbij de activiteit van het Gemeenschappelijk Fonds voor Tabak is onderzocht. Deze evaluatie zal openbaar worden gemaakt³.

2. HUIDIGE WETGEVING MET BETREKKING TOT HET GEMEENSCHAPPELIJK FONDS VOOR TABAK

In maart 2002 zijn bij Verordening (EG) nr. 546/2002 de bepalingen van artikel 13 van Verordening (EEG) nr. 2075/92 betreffende het Gemeenschappelijk Fonds voor Tabak, ingrijpend gewijzigd. De aanpassingen hebben betrekking op de aard van de te financieren acties, alsmede op de verhoging van de financiële middelen.

2.1. Acties van het Fonds

2.1.1. Voorlichtingsacties over de schadelijke gevolgen van tabaksverslaving

De voorlichtingsacties over de schadelijke gevolgen van tabaksverslaving blijven gehandhaafd. Het toepassingsgebied van de maatregelen is echter uitgebreid, om beter rekening te houden met de ontwikkeling van de communautaire wetgeving, met name ten aanzien van gezondheidswaarschuwingen⁴ en tevens de problematiek te dekken van passieve tabaksverslaving en het stoppen met roken.

2.1.2. Omschakelingsacties

De overige acties van het Fonds hebben een totaal andere structuur gekregen. In het kader van de duurzame-ontwikkelingsstrategie van de Europese Unie, is het terrein van het landbouwkundig onderzoek vervangen door een nieuwe prioriteit, die zich richt op acties om de ontwikkeling te ondersteunen van initiatieven tot omschakeling van producenten van ruwe tabak die de sector willen verlaten en op andere teelten of op andere economische activiteiten willen omschakelen die nieuwe werkgelegenheid en nieuwe inkomsten scheppen, alsmede op onderzoek naar omschakelingsmogelijkheden.

¹ PB L 84 van 28.3.2002, blz. 4.

² PB L 215 van 30.7.1992, blz. 70. Verordening laatstelijk gewijzigd bij Verordening (EG) nr. 806/2003 (PB L 122 van 16.5.2003, blz. 1).

³ http://europa.eu.int/comm/agriculture/eval/index_nl.htm

⁴ Richtlijn 2001/37/EG van het Europees Parlement en de Raad betreffende de onderlinge aanpassing van de wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen van de lidstaten inzake de productie, de presentatie en de verkoop van tabaksproducten (PB L 194 van 18.7.2001, blz. 26).

2.2. Financiering van het Fonds

De financiering van het Fonds door een inhouding op de premie die aan de tabaksproducent wordt betaald, blijft gehandhaafd. Deze inhouding is geleidelijk verhoogd, waardoor het mogelijk werd meer financiële middelen vrij te maken.

In artikel 13 wordt immers bepaald dat de inhouding op de premie wordt verhoogd van 2% voor de oogst 2002 tot 3% voor de oogst 2003. Tevens wordt daarin bepaald dat, naar aanleiding van het verslag over het gebruik van de kredieten van het Fonds dat de Commissie vóór 31 december 2003 moet indienen, het voor het oogstjaar 2004 toe te passen inhoudingspercentage op de premie kan oplopen tot 5%.

De bepalingen van artikel 2 van Verordening (EG) nr. 2182/2002 van de Commissie houdende uitvoeringsbepalingen van Verordening (EEG) nr. 2075/92 van de Raad wat het Gemeenschappelijk Fonds voor Tabak betreft⁵, bepalen dat de uitgaven van het Fonds voor elk van de twee soorten acties (voorlichting en omschakeling) overeenkomen met maximaal 50% van het totale bedrag van het Fonds. Het artikel bepaalt eveneens dat indien er sprake is van onderbesteding van de beschikbare financiële middelen voor een van beide categorieën, de Commissie bedragen opnieuw toewijst voor de andere categorie, op voorwaarde dat daarin nog subsidiabele projecten over zijn.

3. GEBRUIK VAN DE KREDIETEN VAN HET FONDS

Uitgaande van een inhouding van 2% op de premie voor de oogst 2002, belooft het totale bedrag dat voor 2003 voor de financiering van het Fonds beschikbaar is, ongeveer €19 miljoen. Bij een gelijke verdeling van de financiële middelen over de twee categorieën acties, wil dit zeggen dat voor elk van beide een bedrag van €9,5 miljoen beschikbaar is.

3.1. Voorlichtingsacties betreffende de schadelijke gevolgen van tabaksverslaving

De voorlichtingsacties in het kader van het Gemeenschappelijk Fonds vormen een integraal onderdeel van de voornaamste prioriteiten voor acties ter voorkoming van tabaksverslaving, zoals bepaald in de Mededeling van de Commissie aan de Raad en het Europees Parlement betreffende de huidige en voorgestelde rol van de Gemeenschap bij de bestrijding van het tabaksgebruik⁶.

Ter zake van het gebruik van het Fonds voor voorlichtingsdoeleinden, heeft de Commissie in het verleden, na twee oproepen voor projecten die in dit kader in juli 1994⁷ en april 1996⁸ zijn gepubliceerd, besloten 18 meerjarige projecten te financieren voor een totale bijdrage uit het Fonds van €13 442 390.

⁵ PB L 331 van 7.12.2002, blz. 16.

⁶ COM(1996) 609 definitief van 18.12.1996.

⁷ PB C 179 van 1.7.1994, blz. 8.

⁸ PB C 127 van 30.4.1996, blz. 15.

De nieuwe impuls die de Raad het Fonds in 1998⁹ heeft gegeven door de heffing te verhogen van 1% van de premie tot 2%, heeft de planning mogelijk gemaakt van voorlichtingsacties van grotere omvang over de kwalijke gevolgen van tabaksverslaving. Zo is bij de dag zonder tabak van 31 mei 2001 een omvangrijke campagne voor de preventie van tabaksverslaving gestart, die gericht was op jongeren in de leeftijdsgroep van 12 tot en met 18 jaar in de 15 lidstaten van de Europese Unie. Deze campagne is het resultaat van een in oktober 2000 gepubliceerde aanbesteding. Zij wordt gehouden voor een periode van maximaal drie jaar voor een jaarlijks bedrag naar schatting zes miljoen euro, dat voor 100% door het Fonds wordt gefinancierd. Daarmee bedroeg in 2001 het percentage van het gebruik van de kredieten 99,9%.

In 2002 zijn twee nieuwe overeenkomsten ondertekend; de eerste hiervan had betrekking op een onafhankelijke evaluatie van de voorlichtingscampagne en beliep €160 000, de andere op de organisatie van een consensusconferentie over het gebruik van de media bij de preventie van tabaksverslaving en had een budget van €630 000. In 2002 was het percentage van de toewijzing van de kredieten 96,8%.

In 2003 zal de Commissie, steeds in aanvulling op lopende acties, twee nieuwe aanbestedingen doen. De nieuwe initiatieven vertonen steeds meer samenhang met wetgevende en politieke initiatieven van de Commissie. Aldus zal enerzijds een onderzoek worden gestart naar het gebruik van kleurenfoto's bij de voorlichting die de consumenten op de verpakkingen van sigaretten aantreffen en daarnaast een onderzoek waarin het beleid en de wetgeving van de lidstaten van de Unie op het gebied van de bestrijding van tabaksverslaving onder de loep worden genomen. Deze twee initiatieven passen in het kader van de follow-up van Richtlijn 2001/37/EG van het Europees Parlement en de Raad betreffende de onderlinge aanpassing van de wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen van de lidstaten inzake de productie, de presentatie en de verkoop van tabaksproducten. Hiervoor zal een begroting van naar schatting €2,1 miljoen beschikbaar zijn.

Daarna zal de Commissie eveneens de financiering overwegen van evenementen ter versterking van de lopende voorlichtingsacties en met name van de campagne om tabaksverslaving onder jongeren te voorkomen. Naar schatting zal het toewijzingspercentage van de kredieten in 2003 91,5% zijn. Bijlage 1 geeft een overzicht van de beleidskredieten voor de periode 2000–2003.

3.2. Omschakelingsacties

3.2.1. Algemeen kader

Het toepassingsgebied van het Gemeenschappelijk Fonds voor Tabak is in maart 2002 radicaal gewijzigd. Het landbouwonderzoek dat in de initiële opzet van het Fonds was gepland, heeft men laten varen ten behoeve van de omschakeling van de teelt van tabak op andere teelten.

Sindsdien financiert het Fonds individuele projecten en projecten van algemeen belang op het gebied van de omschakeling van producenten van ruwe tabak, alsmede studies betreffende de mogelijkheden voor de omschakeling van gebieden waar tabak wordt verbouwd, op andere teelten of activiteiten.

⁹ Verordening (EG) nr. 1636/98 (PB L 210 van 28.7.1998, blz. 23).

De individuele acties hebben de volgende doelstellingen:

- a) omschakeling op andere teelten en verbetering van de kwaliteit van de andere landbouwproducten dan tabak, alsmede stimulering van de diversifiëring van de activiteiten op het bedrijf;
- b) opleiding ten behoeve van de producenten in verband met de heroriëntatie van de landbouwproductie buiten de productie van tabak;
- c) totstandbrenging van structuren voor de afzet van andere kwaliteitsproducten dan tabak, alsmede van diensten voor de economie en de bevolking op het platteland, diversifiëring van de landbouwactiviteiten of aanverwante activiteiten met het oog op de ontwikkeling van talrijke activiteiten die voor nieuwe werkgelegenheid en voor nieuwe bronnen van inkomsten zorgen, en met name stimulering van de toeristische en de ambachtelijke activiteiten.

De acties van algemeen belang hebben de volgende doelstellingen:

- a) studies die zijn bedoeld om de kansen voor omschakeling van de tabaksproducenten op andere teelten of activiteiten te verruimen;
- b) maatregelen voor begeleiding en advisering van de producenten die besluiten de tabaksproductie te verlaten;
- c) innovatieve experimenten met een demonstratief karakter. Deze acties kunnen gepaard gaan met verspreidingsmaatregelen.

De financiering door het Fonds kan oplopen tot 75% van de uitgaven die voor de individuele acties (behalve opleiding) in aanmerking komen en tot 100% van de uitgaven voor de acties van algemeen belang (waaronder ook de individuele opleiding) en voor de studies.

Het bedrag van de communautaire steun per producent wordt vastgesteld aan de hand van de hoeveelheid quota die van hem zijn opgekocht. Het totale bedrag is de som van de bedragen, verkregen per deel van de opgekochte quota. Voor het deel tot en met 10 ton, is het bedrag van de steun driemaal het bedrag van de premie en tot en met 540 ton is het bedrag van de steun tweemaal het bedrag van de premie en voor het deel boven 40 ton is het bedrag van de steun eenmaal het bedrag van de premie.

Voor de individuele projecten kan de totale communautaire steun per producent niet meer dan €300 000 bedragen. Een grens van €100 000 geldt voor acties die geen betrekking hebben op de productie, de afzet en de verwerking van producten als bedoeld in bijlage I van het Verdrag.

Nadat eerst tussen de lidstaten aan de hand van de hoeveelheden definitief opgekochte quota (voor 90%) en aan de hand van de drempelwaarde van de nationale garantie (voor 10%) een indicatieve verdeling heeft plaatsgevonden van de financiële middelen van het Fonds die aan de acties moeten worden toegewezen, stelt de Commissie de definitieve verdeling van deze middelen over de lidstaten vast, met inachtneming van de aanvragen om steun.

3.2.2. Opkoop van quota van de oogst 2002

De nieuwe werkwijze van het Fonds is vergezeld gegaan van een versterking van het programma voor de opkoop van quota. Vermeld moet worden dat de begrotingsmiddelen voor de uitvoering van het opkoopprogramma ten laste komen van de begrotingslijn "tabakspremies" (lijn nr. 050210 01 1710) en niet van de financiële middelen van het Fonds voor Tabak.

Het Fonds werkt nauw samen met het programma voor de opkoop van quota, dat is opgezet om de omschakeling te vergemakkelijken van de producenten die individueel en vrijwillig hebben besloten de sector te verlaten.

Aldus kunnen de tabaksproducenten die aan het opkoopprogramma¹⁰ hebben meegedaan en van wie de definitief opgekochte quota betrekking hebben op een hoeveelheid die minstens gelijk is aan 500 kg, profiteren van de individuele acties van het Fonds.

In het kader van het programma voor de opkoop van quota van de oogst 2002, is in totaal voor 2 550 ton tabak aan quota opgekocht en hebben 1 335 producenten de sector verlaten. De opkoop, die in het bijzonder betrekking had op de variëteiten V en III, is een succes geweest in Italië en Griekenland (respectievelijk 56,8% en 39,4% van de totale opkoop), alsmede in Portugal, in België en in Oostenrijk. In Duitsland, in Spanje en in Frankrijk daarentegen is geen enkel quotum opgekocht. In vergelijking met de voorafgaande jaren, heeft de opkoop van quota een niveau bereikt dat zevenmaal zo hoog was als voor de oogsten 1999, 2000 of 2001.

De verbetering van de resultaten van het opkoopprogramma moet eveneens in verband worden gebracht met de mogelijkheden die door het Fonds worden geboden.

3.2.3. *Toewijzing van de financiële middelen van het Fonds in 2003*

Ten behoeve van de begeleiding van de praktische tenuitvoerlegging van de steunmaatregelen in 2003, hebben de lidstaten omschakelingsprogramma's en nationale bepalingen voor de uitvoering van deze programma's in het leven geroepen.

In het kader van de nationale programma's hebben enerzijds de producenten die de productie van tabak hebben laten varen, individuele omschakelingsprojecten ingediend en hebben anderzijds de overheden en de openbare instituten voor landbouwkundig onderzoek en/of plattelandseconomie voorstellen gedaan voor studies of acties van algemeen belang..

In 2003 hebben 680 producenten op een totaal van 1 335 producenten die de sector in het kader van het opkoopprogramma hadden verlaten, d.w.z. ongeveer 51%, individuele projecten ingediend. In totaal zijn in de lidstaten 14 voorstellen voor studies en projecten van algemeen belang gepresenteerd. De totale waarde van de voorgestelde acties bedroeg €19 130 994. Er is een communautaire financiering aangevraagd van €14 993 156. Er was slechts €9.500.000 beschikbaar, ofwel ongeveer 63% van de gevraagde financiële middelen. De financieringsplannen van het Fonds voor 2003 zijn in bijlage 2 opgenomen..

De indicatieve verdeling over de lidstaten van de financiële middelen van het Fonds is vastgesteld bij Beschikking nr. 2003/161/EG¹¹ van de Commissie. De definitieve verdeling is vastgesteld bij Beschikking nr. 2003/486/EG¹² van de Commissie.

De gemiddelde waarde van de individuele projecten beliep €20 583. Tussen de lidstaten varieert deze waarde tussen €7 502 en €35 990. Uit de ingediende projecten kan worden afgeleid dat de individuele omschakeling zich het vaakst richt op de tuinbouw, het kweken van fruitbomen, het toerisme op het platteland en de verwerking van tuinbouwproducten.

¹⁰ Zoals bepaald in artikel 14, lid 1 van Verordening (EEG) nr. 2075/92.

¹¹ PB L 65 van 8.3.2003, blz. 31.

¹² PB L 164 van 2.7.2003, blz. 17.

De projecten van algemeen belang en de studies omvatten:

- omschakelingsstudies: vaststelling van teelten of activiteiten die de productie van tabak konden vervangen (diversificatie) en landbouwkundige en financiële modellen van de besproken alternatieven;
- oprichting van een omschakelings-*helpdesk* met het oog op de voorlichting, de opleiding en de begeleiding van de producenten die de tabakssector hebben verlaten;
- innovatieve experimenten met een demonstratief karakter, als alternatief voor de teelt van tabak.

De gemiddelde waarde van de projecten van algemeen belang en de studies bedroeg €366.769. Dit gemiddelde varieert per lidstaat tussen €55 000 en €1 166 667.

4. CONCLUSIE

Naar aanleiding van de analyse van de gegevens betreffende het gebruik van de kredieten van het Gemeenschappelijk Fonds voor Tabak kunnen de volgende opmerkingen worden gemaakt:

Wat de **voorlichting over de schadelijke gevolgen van tabaksverslaving** betreft is het, dankzij de maatregelen die de laatste jaren zijn genomen, mogelijk gebleken om te komen tot een **goede regeling voor het gebruik van de financiële middelen** die voor het Fonds bestemd waren. In het bijzonder is het, dankzij de verhoging van het percentage van 1 tot 2% voor het Fonds, mogelijk gebleken een budgettaire drempel te bereiken waardoor nu media-acties kunnen worden ondersteund in de gehele Europese Unie. Het nieuwe communicatiebeleid dat in het kader van de voorlichting tot stand is gebracht, heeft er ook toe geleid dat elke nieuwe verhoging van de begroting doelmatig kan worden aangewend. Volgens de gegevens en de ramingen die in juli 2003 beschikbaar waren, zal ook dit jaar het gebruikspercentage de 90% overschrijden. Wat het deel van het Fonds betreft dat aan **de omschakeling** is gewijd, in 2003 heeft de door de producenten getoonde belangstelling bevestigd dat de omvorming van het Fonds voor Tabak naar de begeleiding van de omschakeling van de gebieden met tabaksteelt, beantwoordt aan een reële behoefte op dat terrein. Het bewijs is dat **de in 2003 gefinancierde maatregelen de budgettaire middelen die daarvoor ter beschikking stonden, volledig hebben opgebruikt.**

Wat de financiering van het Fonds betreft, is het nuttig erop te wijzen dat **de inhouding op de premie** voor de oogst 2003 **zal stijgen van 2 naar 3%**. Deze stijging van het percentage zal de kredieten die voor de begroting 2004 beschikbaar komen, doen toenemen van €19 tot €28,5 miljoen, waardoor **meer financiële middelen beschikbaar komen, voldoende voor het bereiken van de gestelde doelen.**

BIJLAGE 1

Beleidskredieten van het Gemeenschappelijk Fonds voor Tabak voor voorlichtingsacties (begrotingslijn nr. 050210 02 1750)

(in euro)

Beleidskredieten	2000 <small>(per 31/12/2000)</small>	2001 <small>(per 31/12/2001)</small>	2002 <small>(per 31/12/2002)</small>	2003 <small>(per 11/07/2003)</small>
Kredieten per begrotingsjaar	3 000 000	7 500 000	9 000 000	10 000 000
Vastleggingen	1 728 591	7 492 234	8 713 174	9 150 000 <small>(raming)</small>
Vastleggingspercentage van de kredieten van het Fonds	57,6%	99,9%	96,8%	91,5%
Betalingen uit de kredieten van het begrotingsjaar	815 948	5 861	158 580	
Betalingen uit van rechtswege getransporteerde kredieten	292 120	6 315 236	8 554 044 <small>(raming)</small>	
TOTAAL betalingen	1 108 068	6 321 097	8 712 623 <small>(raming)</small>	

Bron: DG SANCO

BIJLAGE 2

Financieringsplannen voor acties van het Gemeenschappelijk Fonds voor Tabak voor 2003

(in euro)

Financieringsplannen	Italië	Griekenland	Spanje	Frankrijk	Duitsland	Portugal	België	Oostenrijk	TOTAAL
<i>Waarde van de individuele acties</i>									
Acties voor omschakeling/diversificatie (art. 13 a*)	5 108 197	7 738 245				28 037	7 502	73 000	12 954 981
Opleidingsacties (art. 13 b)		440 000							440 000
Acties inzake afzet en diensten (art. 13 c)	578 245							23 000	601 245
<i>Waarde van de acties van algemeen belang en studies</i>									
Studies (art. 14 a)	3 500 000	799 900	34 400	92 000	110 000	286 035			4 822 335
Omschakelings- en begeleidingsacties (art. 14 b)							55 433		55 433
Innovatieve experimenten (art. 14 c)			217 000			40 000			257 000
Totale waarde van de projecten	9 186 442	8 978 145	251 400	92 000	110 000	354 072	62 935	96 000	19 130 994
Gevraagde communautaire financiering	7 025 106	7 043 584	251 400	92 000	110 000	347 063	61 060	62 944	14 993 156
Individuele acties – aantal projecten	158	515	0	0	0	3	1	3	680
Gemiddelde waarde van de individuele projecten	35 990	15 880				9 346	7 502	32 000	20 583
Acties van algemeen belang – aantal projecten	3	1	3	1	2	3	1	0	14
Gemiddelde waarde van de algemene studies en projecten	1 166 667	799 900	83 800	92 000	55 000	108 678	55 433	0	366 769

* van Verordening (EG) nr. 2182/2002.

Bron: meldingen van de lidstaten